

ССР, 1968.

11.Саранчук В. І., Ільяшов М. О., Ошовський В. В., Білецький В. С. Основи хімії і фізики горючих копалин. – Донецьк : Східний видавничий дім, 2008. – 600 с.

12.Скіммери олеофільного типу. URL: [h_ttp://www.skimmer.su/index.htm](http://www.skimmer.su/index.htm).

НАУКОВІ ДОСЛІДЖЕННЯ АСПРАНТІВ ЯК ФАКТОР ЗБЕРЕЖЕННЯ ТА ЗБАГАЧЕННЯ СУБТРОПІЧНИХ РОСЛИН У ХОРОЛЬСЬКОМУ БОТАНІЧНОМУ САДУ

Красовський В.В., кандидат біологічних наук

Хорольський ботанічний сад

Черняк Т.В., студент

Єгоркіна С.О., студент

Рудик А.В., студент

Полтавський національний педагогічний університет ім. В.Г. Короленка

Хорольський ботанічний сад (далі ХБС) – об'єкт природно-заповідного фонду України загальнодержавного значення, який належить до групи зелених насаджень спеціального призначення зі статусом науково-дослідної установи. Головним напрямом наукових досліджень ХБС є інтродукція в лісостеповій зоні України субтропічних полікарпічних плодових рослин за відкритого ґрунту [2].

Відомо, що більшість видів рослин не можуть природно змінювати свій ареал досить швидко, щоб не відставати від швидкості зміни клімату [3], утім ареал господарсько-цінних південних видів, з врахуванням їх біоекологічних властивостей, можливо змінити штучно, шляхом цілеспрямованої інтродукції [1]. Важливо відзначити, що інтродукція рослин, які б доповнювали видовий

склад фіторізноманіття нового регіону і водночас були б цінними плодовими та лікарськими рослинами, має важливе економічне та наукове значення.

Суттєві здобутки у цьому плані можна побачити у результаті виконання аспірантами Полтавського національного педагогічного університету ім. В.Г. Короленка комплексних науково-дослідних робіт з інтродукції *Prunus dulcis* (Mill.) D.A.Webb, *Passiflora incarnata* L. та *Pistacia vera* L., адже отримані важливі результати із збереження та збагачення генетичних ресурсів субтропічних рослин в умовах Лісостепу України. Оскільки на першому етапі досліджень основним напрямом робіт з інтродукції рослин є формування та ведення колекції, у тісній співпраці з науковим керівником вивчено інтродукційні ресурси *P. dulcis*, *P. incarnata* та *P. vera*, мобілізовано вихідний матеріал і на базі ХБС створено значні за обсягом колекційні насадження досліджуваних видів.

Основними локаціями досліджень обрано «Сад субтропічних плодових культур», «Формовий плодовий сад» та розсадники за межами ХБС, що пояснюється їх мікрокліматичними особливостями. Основна маса дослідних зразків отримана із власного посівного матеріалу, що підвищує їх життєздатність у змінених умовах середовища. Серед них *P. dulcis* (*amara* – 42 шт., *dulcis* – 43 шт.), *P. incarnata* 63, *P. vera* 37 шт.

Серед зібраних зразків *P. dulcis* інтерес також представляють сорти 'Десертний', 'Первенець Храмова', 'Вайро', 'Метеор', 'Вікторія', 'Тонкокорий', 'Бумажноскорлупий', 'Е5 Борозан', форми F–58–12 Бумажний, Ф – 48, № 1, № 2, 1 – Д, F–37 'Луїза'. Проявляючи адаптивну здатність різновиди *P. dulcis* вступили у генеративний період та щорічно плодоносять (рис. 1, рис. 2).

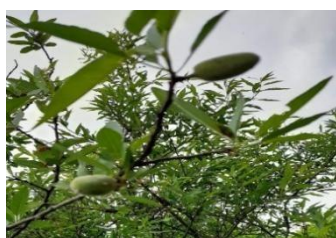


Рис. 1. Плодоношення *P. amara*,

Рис. 2. Плодоношення *P. dulcis*,

ХБС, «Сад субтропічних плодових ХБС, «Сад субтропічних плодових культур», 14.05.2024 р. культур», 14.05.2024 р.

P. incarnata формує плоди у рік висадки посівного матеріалу. У результаті пересіву насіння відібрано 5 зразків, якими і поповнюється колекція (рис. 3).

Сіянци *P. vera* на даний час досягли висоти до 90 см (рис. 4), не мали пошкоджень у зимовий період, щорічно вегетують збільшуючи розміри крони.



Рис. 3. Сіянци *P. incarnata*, Рис. 4. Сіянци *P. vera*, *incarnata*,

ХБС, «Формовий

ХБС, 14.05.2024 р. плодовий сад»,

14.05.2024 р.

Наукова зона ХБС дозволяє аспірантам у широкому аспекті проводити комплексні дослідження нових для Лісостепу України видів рослин, а їх розмноження та поширення стає важливим фактором збереження та збагачення фіторізноманіття.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Интродукция и селекция южных и новых плодовых растений / И. М. Шайтан и др. Киев : Наук. думка, 1983. 216 с.

2. Красовський В. В., Козлов А. В. Ботанічний сад у системі ландшафтної забудови міста Хорола : монографія. Полтава : Дивосвіт, 2018. 116 с.

3. Рахметов Д. Б. Особливості розвитку інтродукованих трав'яних рослин в умовах кліматичних змін. *Теоретичні та прикладні аспекти вивчення, збереження та збагачення фіторізноманіття у науково-дослідних установах та навчальних закладах України* : матер. всеукр. наук.-практ. конф. (м. Хорола, 12 жовтня 2023 р.). Полтава : ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2023. С. 176–179.

ОСОБЛИВОСТІ ПОВЕДІНКИ ПТАХІВ В ОСІННЬО-ЗИМОВИЙ ПЕРІОД

Кушнірчук А. М., студент

Пріщенко Я. С., студент

Полтавський національний педагогічний університет ім. В.Г. Короленка

Усіх птахів, залежно від їхнього реагування на зміни пір року, поділяють на три основні групи: осілі, кочові та перелітні. Осілі птахи незалежно від змін сезонів залишаються завжди на одному і тому ж місці. Кочові птахи займають проміжне положення між осілими та перелітними птахами. Характерним для них є те, що зі зміною сезонів вони починають мандрувати, шукаючи для себе корм, але не відлітаючи далеко від місць свого гніздування [1, 2, 3, 4, 5].

Перелітні птахи зі зміною сезону відлітають на значні відстані від місць гніздування.

Основні причини кочової міграції птахів взимку – відсутність їжі і холод. Кількість кочових видів в тих чи інших місцях проживання залежить і від того, наскільки в них різняться кормові умови влітку і взимку.[2, 4]

Готуючись до зими, птахи інтенсивно харчуються, переміщаючись з місця на місце і освоюючи нові території. Деякі збираються в зграї, щоб мігрувати, інші